Pilsonības un migrācijas
lietu pārvalde

ДАВЕДНІК

ДЛЯ ТЫХ, ХТО ШУКАЕ ПРЫСТАНІШЧА Ў ЛАТВІІ

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

2027
Nacionālais
attīstības plāns

ЗМЕСТ

Запыт прыстанішча ў Латвіі 3
Пасля запыту прыстанішча 5
Правы суіскальніка прыстанішча 8
Абавязкі суіскальніка прыстанішча 11
Размяшчэнне суіскальніка прыстанішча 13
Затрыманне суіскальніка прыстанішча 20
Размяшчэнне затрыманага суіскальніка прыстанішча ... 21
Адукацыя 22
Медыцына 23
Месца жыхарства за межамі Цэнтра суіскальнікаў прыстанішча 24
Падтрымка сацыяльнага працаўніка і сацыяльнага ментара 25
Інтэрв'ю 27
Парадак разгляду заявы аб прадастаўленні прыстанішча 29
Парадак аспрэчвання і абскарджання рашэння 30
Бясплатная юрыдычная дапамога 35
Парадак запыту бясплатнай юрыдычнай дапамогі 36
Пасля атрымання статусу 37
Канчатковае адмоўнае рашэнне 39
Карысныя кантакты 40

Скарачэння

УСГМ – Упраўленне па справах грамадзянства і міграцыі

Пагранічная ахова – Дзяржаўная пагранічная ахова

Цэнтр – Цэнтр суіскальнікаў прыстанішча

ЕС – Еўрапейскі Саюз

ДАСС – Дзяржаўнае агенцтва сацыяльнага страхавання;

Брашура падрыхтавана ў рамках ажыццяўляемага Упраўленнем па справах грамадзянства і міграцыі праекта № PMLP/ PMIF/2016/1 «Захады па падтрымцы прыёму і размяшчэння ў Латвіі асобаў, якім патрэбна міжнародная абарона» праграмы Фонду прыстанішча, міграцыі і інтэграцыі на 2014 – 2020 гады.

Брашура падрыхтавана ў рамках здзейсненага Упраўленнем па справах грамадзянства і міграцыі праекта № PMLP/PMIF/2023/2 «Захады па падтрымцы прыёму і размяшчэння ў Латвіі асобаў, якім патрэбна міжнародная абарона, прыём і размяшчэнне (1-ы этап)» праграмы Фонду прыстанішча, міграцыі і інтэграцыі на 2021–2027 гады.

Запыт прыстанішча ў Латвіі

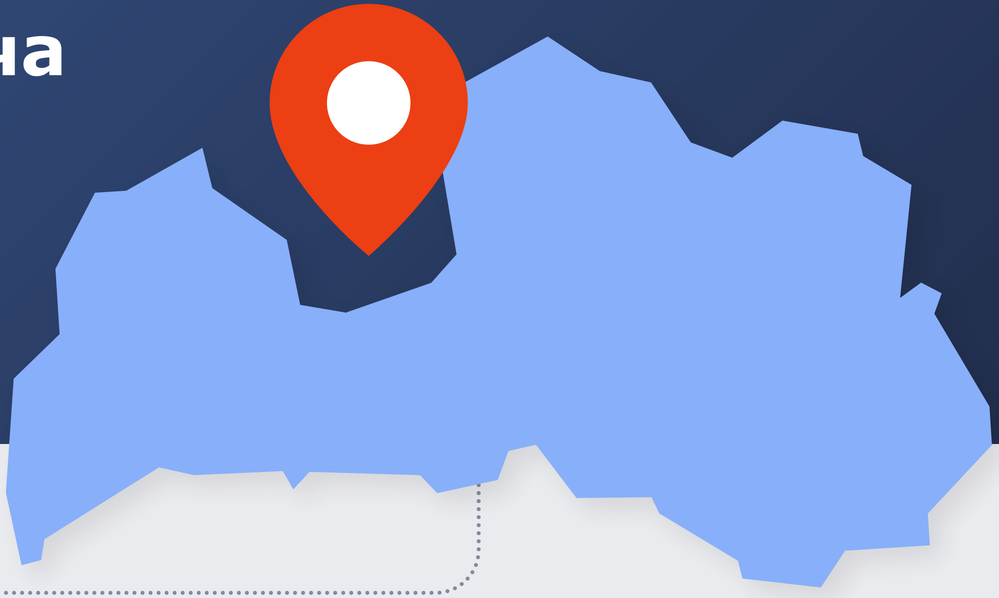

Вы можаце выказаць сваё жаданне атрымаць прыстанішча ў Латвіі і падаць заяву, асабіста звярнуўшыся ў Пагранічную ахову:

- у месцы перасячэння мяжы;
- у транзітнай зоне аэрапорта;
- калі вы ўжо знаходзіцеся ў Латвіі, у найбліжэйшым структурным падпадзяленні Пагранічнай аховы.

Вы таксама маеце права выказаць сваё жаданне атрымаць прыстанішча ў Латвіі ў

- УСГМ
- Дзяржаўнай паліцыі
- Месцы зняволення

!

3 працоўных дня

Гэтыя ўстановы на працягу трох працоўных дзён звяжуцца з Пагранічнай аховай, каб Вы маглі падаць ім сваю заяву

Вы можаце выказаць сваё жаданне атрымаць прыстанішча ў Латвіі ў пісьмовай ці вуснай форме на мове, якую вы разумееце і на якой можаце спілкавацца. Ў Вашай прысутнасці пагранічнікі выкладуць Вашу вусную просьбу ў пісьмовым выглядзе на латышскай мове.

Калі вы непаўналетні суіскальнік прыстанішча без суправоду (без бацькоў ці паўналетніх сваякоў), дзяржава прызначыць Вам апекуна.

Помніце: Пасля падачы заявы пачнецца працэдура прадастаўлення прыстанішча ў Латвіі - вы будзеце суіскальнікам прыстанішча да прыняцця канчатковага рашэння аб прадастаўленні ці адмове ў прыстанышчы.

Пасля запыту прыстанішча

Будуць зняты Вашы адбіткі пальцаў як неадымная частка працэдуры прадастаўлення прыстанішча.

Калі Вы не затрыманы, Вам выдадуць пасведчанне асобы суіскальніка прыстанішча.

Вашы дакументы, што сведчаць асобу, і праязныя дакументы павінны быць перададзены Пагранічнай ахове да прыняцця канчатковага рашэння аб прыстанішчы, апроч выпадкаў, калі ў вас ёсць іншая законная падстава для знаходжання ў Латвіі, прыкладам, дзеючая віза ці дазвол на жыхарства.

Пасведчанне асобы суіскальніка прыстанішча дае права на знаходжанне ў Латвіі - яго няможна скарыстаць для выезду ў іншыя краіны. Ваш ад'езд з Латвіі на працягу гэтага перыяду можа быць расцэнены як жаданне адклікаць сваю заяву, і працэдура прадастаўлення прыстанішча ў Латвіі можа быць спынена.

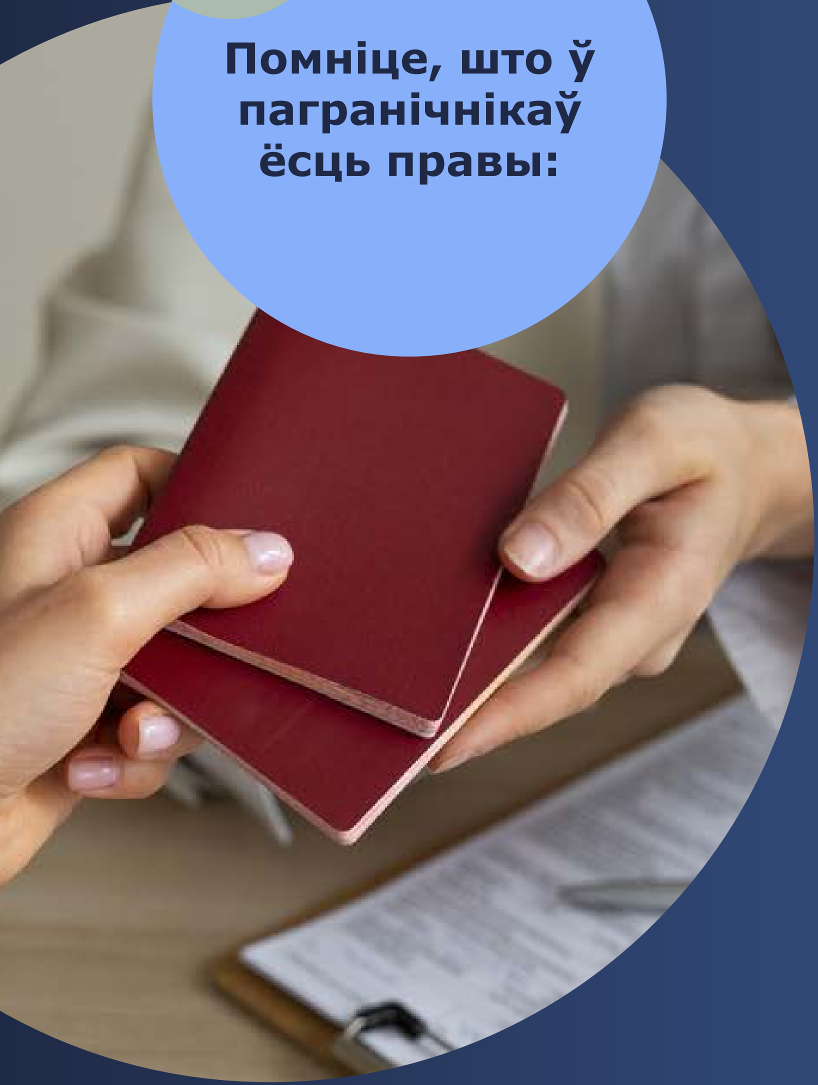

Помніце, што ў пагранічнікаў ёсць правы:

- праводзіць агляд Вашых рэчаў;
- канфіскаваць прадметы і дакументы, якія могуць мець значэнне для разгляду заявы ці прычыняць пагрозу для Вас ці навакольных;
- калі вы непаўналетні суіскальнік прыстанішча без суправоду, праводзіць агляд Вашых рэчаў пры Вашым прадстаўніку;
- прызначаць экспертызы і праверкі дакументаў, прадметаў, мовы, медычныя і іншыя абследаванні і тэсты;
- сфатаграфаваць Вас.

Прадстаўленая вамі інфармацыя таксама будзе запісана з дапамогай гукавых ці відэатэхнічных сродкаў, пра што вам будзе паведамлена асобна.

Пагранічная ахова скіруе пададзеную Вамі інфармацыю ў УСГМ, якое вызначыць, якая краіна ЕС адказвае за разгляд Вашай заявы.
Калі будзе ўсталявана, што за разгляд Вашай заявы адказвае іншая краіна ЕС, Вас адправяць у гэту краіну. Паводле заканадаўства ЕС, Вашу заяву будзе разглядаць толькі адна краіна ЕС.

Пры вызначэнні адказнай дзяржавы-члена ЕС будзе ўлічвацца шэраг абставінаў Вашай справы, прыкладам, наяўнасць у вас сямейнікаў у краіне ЕС, ці падавалі вы ўжо прашэнне аб прадастаўленні прыстанішча ў іншай краіне ЕС або знаходзіліся ў ёй, ці выдала краіна ЕС Вам дазвол на жыхарства ці візу, маршрут вашага падарожжа пасля выезду з краіны паходжання і г. д.

Больш дэталёвую інфармацыю аб крытэры вызначэння адказнай дзяржавы-члена ЕС і працэдуры вы атрымаеце ў Пагранічнай ахове, калі будзеце падаваць заяву аб прадастаўленні прыстанішча.

Калі Латвія будзе прызнана адказнай за разгляд Вашай заявы, УСГМ працягне працэдуру прадастаўлення прыстанішча.

Правы суіскальніка прыстанішча

У вусным і пісьмовым камунікаванні з установамі, што ўдзельнічаюць у працэдуры прадастаўлення прыстанішча, скарыстаць мову, якую Вы разумееце ці ёсць падставы меркаваць, што разумееце. Вы можаце падаць дакументы, што адносяцца да Вашай заявы ці судовага разбору (пры патрэбе будзе забяспечаны пераклад).

Атрымваць інфармацыю аб ходзе разгляду Вашага хадайніцтва аб прадастаўленні прыстанішча. Атрымаць тлумачэнне прынятага рашэння па Вашай справе, парадак яго абскарджання і ўмовы атрымання бясплатнай юрыдычнай дапамогі, што падаецца дзяржавай, на зразумелай Вам мове, апроч выпадкаў, калі ў вас ужо ёсць прадстаўнік ці вы ўжо атрымваеце юрыдычную дапамогу.

Атрымаць бясплатную юрыдычную дапамогу падчас працэдуры абскарджання, ва ўсталяваным аб'ёме. Вы можаце запрасіць чалавека для атрымання юрыдычнай дапамогі на любым этапе працэдуры прадастаўлення прыстанішча за свой кошт.

Калі ў Вас ёсць пасведчанне асобы, што шукае прыстанішча, і на працягу трох месяцаў пасля падачы заявы вы не атрымалі ад УСГМ рашэння аб прадастаўленні альбо адмовы ў прадастаўленні статусу бежанца або альтэрнатыўнага статусу, Вы маеце права працаваць у Латвіі да ўступу ў сілу канчатковага рашэння па Вашай справе. Каб пачаць працоўныя адносіны, Вам патрэбна спачатку звярнуцца ў УСГМ, каб атрымаць электронную ідэнтыфікацыйную карту (eID) замежніка з указаннем аб праве на працу.

Правы суіскальніка прыстанішча

Атрымваць медычную дапамогу ва ўсталяваным аб'ёме.

Падчас працэдуры прадастаўлення прыстанішча службовыя асобы будуць звяртаць увагу на Вашы асаблівыя патрэбы, але ў Вас таксама ёсць права інфармаваць аб іх.

Калі Пагранічная ахова альбо УСГМ выявяць, што ў Вас ёсць асаблівыя патрэбы ў працэсе працэдуры альбо размяшчэння, Вы будзеце мець права на адпаведную і адэкватную дапамогу ў выкарыстанні сваіх правоў і выканання сваіх абавязкаў на любым этапе працэдуры прадастаўлення прыстанішча.

Суіскальнікам прыстанішча з асаблівымі патрэбамі ў працэсе працэдуры альбо размяшчэнні можа лічыцца, прыкладам:

- непаўналетняя асоба;
- асоба з інваліднасцю;
- асоба з псіхічнымі парушэннямі здароўя;
- асоба, што дасягнула веку, па дасягненні якога ў Латвійскай Рэспубліцы прызначаецца пенсія па старасці,
- цяжарная,
- бацька з непаўналетнім дзіцём
- ахвяра гандлю людзьмі;
- чалавек, які мае патрэбу ў асаблівым доглядзе;
- чалавек, які перажыў насілле,
- іншая асоба, якая падлягае асаблівай ахове, чыя здольнасць ажыццяўляць правы і выконваць абавязкі падчас працэдуры прадастаўлення прытулку абмежавана.

Правы суіскальніка прыстанішча

Звязвацца са сваякамі, Вярхоўным камісарам ААН па справах бежанцаў (UNHCR) альбо іншымі арганізацыямі, што прапануюць юрыдычныя і іншыя кансультацыі асобам, што шукаюць прыстанішча

Вы альбо Ваш прадстаўнік маеце права азнаёміцца з усёй інфармацыяй, што ёсць у справе, з выняткам выпадкаў, калі раскрыццё гэтай інфармацыі

- можа нанесці шкоду інтарэсам Латвійскай дзяржавы
- можа нанесці шкоду бяспецы асоб, якія пастаўляюць або да якіх адносіцца інфармацыя
- можа паўплываць на следчую дзейнасць органаў, што ўдзельнічаюць у працэдуры прадастаўлення прыстанішча, у звязку з разглядам заявы

Абавязкі суіскальніка прыстанішча

Супрацоўнічаць з установамі, што ўдзельнічаюць у працэдуры прадастаўлення прыстанішча - прыкладам, з Пагранічнай аховай, каб зняць адбіткі пальцаў, вызначыць асобу і сфатаграфаваць Вас; з УСГМ, каб падаць усю інфармацыю, патрэбную для разгляду Вашай заявы.

Здаць адбіткі пальцаў, калі вам не менш за 14 гадоў.

Выконваць правілы ўнутранага распарадку пры знаходжанні ў памяшканнях для размяшчэння альбо ў памяшканнях для затрыманых.

Паведамляць УСГМ і Пагранічнай ахове адрас свайго пражывання і кожныя змены ў ім. Калі Вы не жывяце ў Цэнтры альбо не затрыманы, для сувязі ўстаноў з Вамі будзе выкарыстоўвацца Ваш апошні ўказаны адрас.

Абавязкі суіскальніка прыстанішча

Браць удзел у субяседаванні і інтэрв'ю, асабіста адказваць на пытанні і па магчымасці хутчэй падаць усю інфармацыю*, патрэбную для разгляду заявы і прыняцця адпаведнага рашэння - нават калі ў субяседаванні альбо інтэрв'ю бярэ ўдзел Ваш прадстаўнік (які таксама абавязаны падаць усю інфармацыю ў найкароткія тэрміны).

*напрыклад,

- аб дакументах, якія знаходзяцца ў Вашым распараджэнні;
- аб Вашай асобы;
- аб сямейніках;
- аб папярэдніх дзеяннях і ранніх заявах;
- аб прычынах звароту з заявай аб прадастаўленні прыстанішча

Праходзіць медыцынскія абследаванні ў інтарэсах грамадскай аховы здароўя - абавязковая рэнтгенаграфія лёгкіх для дыягностыкі туберкулёзу і, пры патрэбе, для дыягностыкі некаторых інфекцыйных захворванняў.

Размяшчэнне суіскальніка прыстанішча

Калі ў вас няма дастатковых сродкаў, Вы можаце размясціцца ў Цэнтры адкрытага тыпу.

Непаўналетняга суіскальніка прыстанішча без суправоду можна размясціць у Цэнтры, ва ўстанове дзіцячай апекі альбо ў апекуна, прызначанага сіроцкім судом

Рашэнне аб размяшчэнні прымае сіроцкі суд, узгадніўшы яго з УСГМ і прымаючы да ўвагі інтарэсы непаўналетняй асобы.

Прыбыўшы ў Цэнтр, Вы павінны падаць дакумент, што сведчыць асобу суіскальніка прыстанішча

Адзін Цэнтр размешчаны ў Муценіекі, у 17 кіламетрах ад Рыгі, сталіцы Латвіі. З Рыгі ў Цэнтр у Муценіеках ідзе аўтобусны маршрут № 16. Расклад грамадскага транспарту можна знайсці на сайце saraksti.rigassatiksme.lv

Іншы Цэнтр знаходзіцца ў Ліепне, Алуксненскім краі - у 233 кіламетрах ад Рыгі. Расклад грамадскага транспарту можна знайсці на сайце www.1188.lv/satiksme.

Супрацоўнік Цэнтра:

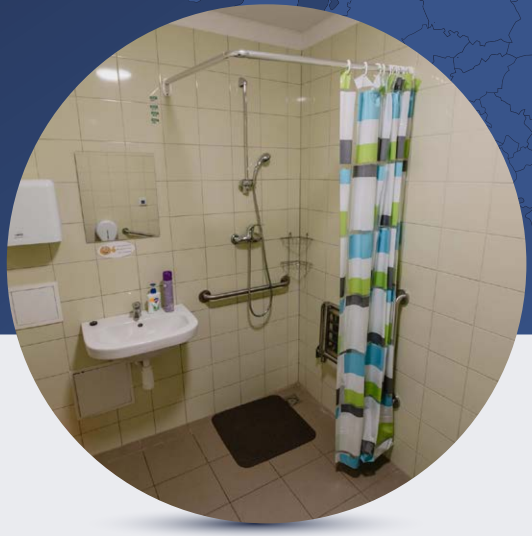

азнаёміць Вас з правіламі ўнутранага распарадку Цэнтра і правіламі пажарнай бяспекі (ёсць у холе Цэнтра, перакладзены на некалькі моў);

пакажа Вам пакой, кухню, дзе вы зможаце гатаваць ежу для сябе і сваёй сям'і, пакажа іншыя памяшканні Цэнтра, выдасць карту доступу і іншыя патрэбныя рэчы;

азнаёміць з графікам прыбірання месцаў агульнага карыстання, паводле якога Вам трэба будзе клапаціцца пра парадак у гэтых памяшканнях.

Адказнасць за падтрыманне чысціні ў месцах агульнага карыстання падзяляецца паміж усімі дарослымі жыхарамі Цэнтра.

Размяшчэнне суіскальніка прыстанішча

Ў Муценіеках у адным пакоі могуць размясціцца ад 4 да 10 чалавек, у Ліепне - ад 8 да 18 чалавек

Сем'і з дзецьмі дашкольнага веку па магчымасці размяшчаюцца ў пакоях з туалетам і душам. Іншыя суіскальнікі прыстанішча павінны карыстацца агульнымі душавымі і туалетамі.

Жылыя пакоі Цэнтра абсталяваны двух'яруснымі ложкамі, шафамі, табурэтамі, сталамі, коўдрамі, падушкамі, пасцельнай бялізнай і посудам. Для людзей з абмежаванымі магчымасцямі перамяшчання пакоі абсталяваны аднаяруснымі ложкамі.

У Цэнтры даступныя:

бібліятэка

зона адпачынку

кухоннае прыладдзе для гатавання ежы

Wifi і кампутарны клас з доступам у Інтэрнэт*

гульнявы куток у памяшканнях і дзіцячая гульнявая пляцоўка на тэрыторыі Цэнтра

пральня (пральныя машыны, сушыльныя машыны і прасы)

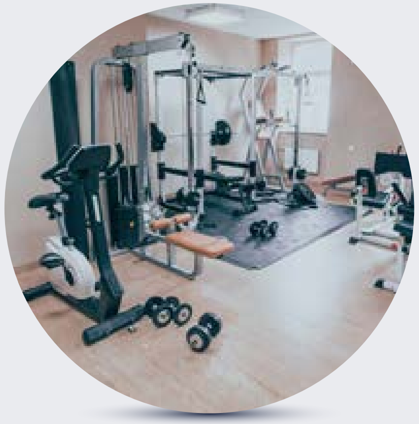

спартыўная (трэнажорная) зала*

* Каб скарыстацца кампутарным класам альбо трэнажорнай залай, Вы павінны зарэгістравацца ў адказнага супрацоўніка Цэнтра і атрымаць ключ ад гэтых памяшканняў, які Вы павінны вярнуць пасля працы альбо трэніравання.

Размяшчэнне суіскальніка прыстанішча

24H

3€

Суіскальнікі прыстанішча, размешчаныя ў Цэнтры, у якіх няма дастатковых сродкаў для самазабеспячэння, маюць права атрымаць сродкі на ўтрыманне і сутkавыя ў агульнай суме 3,00 еўра ў дзень на аднаго суіскальніка прыстанішча (незалежна ад веку і складу сям'і).

Каб атрымаць гэтыя грашовыя сродкі, Вам трэба напісаць заяву ў УСГМ. Вы таксама можаце падаць заяву супрацоўнікам Цэнтра.

!

Вы абавязаны паведаміць супрацоўніку Цэнтра, калі хаціце пакінуць Цэнтр больш чым на 24 гадзіны!

Размяшчэнне суіскальніка прыстанішча

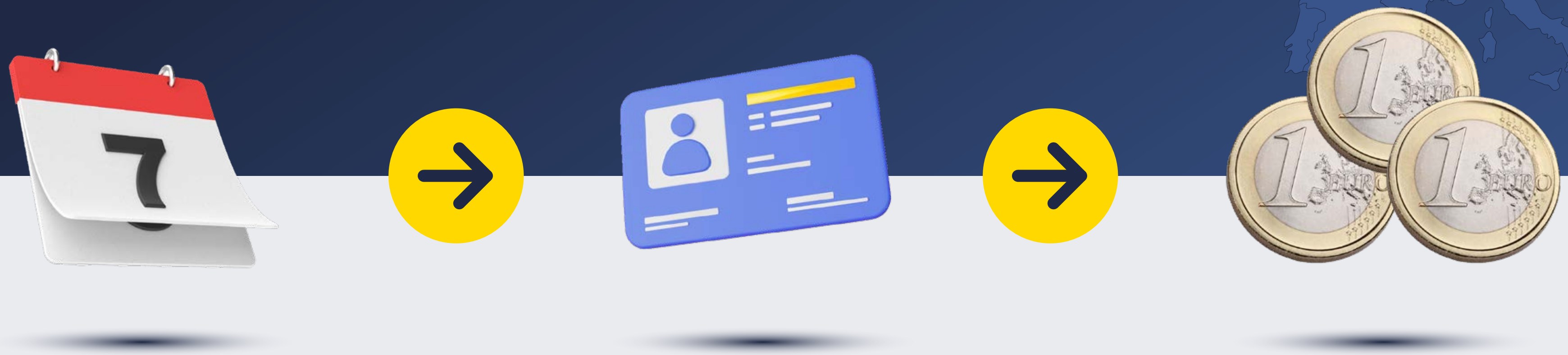

Супрацоўнік цэнтра прадастаўленыя грашовыя сродкі выдае суіскальніку прыстанішча раз у тыдзень (на сем дзён) у парадку перадаплаты. Каб атрымаць грошы, трэба падаць сапраўдны дакумент, што сведчыць асобу суіскальніка прыстанішча.

Грошы для суіскальніка прыстанішча маладзей 18 гадоў, які ўтрымваецца ў Цэнтры, супрацоўнік Цэнтра выплачвае:

- яго паўналетняму сямейніку;
- законнаму прадстаўніку непаўналетняй асобы без суправоду.

Калі Вы адсутнічаеце ў Цэнтры больш за 48 гадзін без дазволу супрацоўніка Цэнтра, супрацоўнік мае права, ацаніўшы фактычныя акалічнасці Вашай адсутнасці, утрымаць аплату за перыяд вашай адсутнасці.

Падчас знаходжання ў Цэнтры Вы абавязаны:

- турбавацца пра дзяцей, не пакідаць маленькіх дзяцей (0-7 гадоў) без нагляду
- пакідаючы Цэнтр, вярнуць усе выдадзеныя рэчы, у тым ліку ключы і карты доступу, і пакідаць свой пакой чыстым
- своечасова прыходзіць на інтэрв'ю, прыём да лекара
- не пакідаць ежу без нагляду падчас гатавання і прыбіраць кухню пасля прыгатавання ежы
- прытрымлівацца цішыні з 23:00 да 07:00
- клапаціцца пра выдадзеныя Вам рэчы (пасцельная бялізна, посуд), якія патрэбна вярнуць да ад'езду з Цэнтра
- пасля атрымання статусу бежанца або альтэрнатыўнага статусу, Цэнтр для размяшчэння суіскальнікаў прыстанішча трэба пакінуць не пазней, чым праз 3 месяцы пасля атрымання гэтага статусу
- падтрымваць чысціню і парадак у жылых пакоях і месцах агульнага карыстання; выкідваць смецце ў кантэйнеры, а не пакідаць яго за дзвярамі альбо ў калідоры. Якія чысцяць сродкі можна атрымаць у адміністрацыі Цэнтра

Затрыманне суіскальніка прыстанішча

Вы павінны ведаць, што падчас працэдуры прадастаўлення прыстанішча Вы можаце быць затрыманы і размешчаны ў спецыяльна абсталяваных для гэтых мэт памяшканнях Пагранічнай аховы ў Муніціеках, Даўгаўпілсе альбо Ліепаі, калі:

- патрэбна вызначыць альбо пацвердзіць Вашу асобу ці грамадзянства;
- патрэбна вызначыць факты аб прычынах, па якіх Вы запыталі прыстанішча, але гэта можна зрабіць толькі ў выпадку вашага затрымання (прыкладам, вы неабгрунтавана перасеклі дзяржаўную мяжу, ухіляючыся ад пагранічнага кантролю, скрываеце сваю асобу, даяце няправільную ці супярэчлівую інфармацыю, або ёсць факты, што паказваюць на тое, што Вы, магчыма, збіраецеся збегчы);
- для прыняцця рашэння аб Вашым праве на заезд у Латвію;
- ёсць падставы меркаваць, што Вы просіце прыстанішча ў Латвіі, каб затрымаць сваё высыланне;
- ёсць падстава меркаваць, што Вы ствараеце пагрозы дзяржаўнай бяспецы або грамадскаму парадку і грамадскай бяспецы;
- пачата працэдура перадачы Вас у краіну ЕС, адказную за разгляд Вашай заявы.

!

Спачатку Вы можаце быць затрыманы на шэсць суткаў, але па рашэнню суда тэрмін затрымання можа быць падоўжаны на час працэдуры прадастаўлення прыстанішча.

Пагранічная ахова складзе пратакол аб Вашым затрыманні, вытлумачыць Вашы правы і абавязкі і раскажа парадак абскарджання затрымання. Перад змяшчэннем у памяшканні для затрымання, Вы пройдзеце медычны агляд і санітарную апрацоўку.

Затрыманне суіскальніка прыстанішча

Вы будзеце размешчаны ў памяшканнях для затрымання ў адпаведнасці з Вашымі асноўнымі правамі і бяспекай, асабістымі асаблівасцямі і псіхалагічнай сумяшчальнасцю, а таксама пры выкананні наступных умоў:

Калі ў вас ёсць медыцынскія паказанні, Вас размесцяць у спецыяльна абсталяваным для гэтых мэт памяшканні

сямейнікі размяшчаюцца разам, апроч выпадкаў, калі нехта з сям'і пярэчыць

мужчыны і жанчыны размяшчаюцца асобна

калі Вы аб'яўлены ў міжнародны вышук, Вас могуць размясціць на 72 гадзіны ў спецыяльна прызначаных для гэтай мэты памяшканнях

Калі Вы з'яўляецеся непаўналетняй асобай без суправаду дарослых, Вам будуць прадастаўленыя памяшканні з адпаведным веку абсталяваннем, а таксама персанал

у асобных выпадках, калі Вы парушаеце правілы ўнутранага распарадку або пагражаеце бяспецы іншых суіскальнікаў прыстанішча, Вы можаце быць размешчаны асобна ў спецыяльна адведзеных памяшканнях на тэрмін да 10 сутак

!

Пагранічная ахова забяспечвае суіскальнікаў прыстанішча ў гэтых пунктах размяшчэння харчаваннем, пітной вадой у кожны час, прадметамі гігіены і першай патрэбы, а таксама медычнай дапамогай.

Знаходзячыся ў памяшканнях Пагранічнай аховы для размяшчэння асобаў, што шукаюць прыстанішча, Вы павінны выконваць правілы ўнутранага распарадку, з якімі Вас азнаёмяць.

Калі Вы непаўналетні, Вам забяспечаць доступ да адукацыі.

Адукацыя

Каб залічыць непаўналетняй суіскальніка прыстанішча ў школу, яго бацькі або законны прадстаўнік павінны напісаць заяву ў Цэнтр або, у выпадку затрымання, у Пагранічную ахову.

У Латвіі адукацыя з'яўляецца абавязковай з 5 да 17 гадоў і ўключае ў сябе падрыхтоўку дзіцяці да асноўнай адукацыі, засваенне або працяг асноўнай адукацыі да паўналецця.

Непаўналетні суіскальнік прыстанішча мае права на атрыманне аснаўной і сярэдней адукацыі і на працяг пачатай адукацыі, стаўшы паўналетнім.

Міністэрства адукацыі і навукі вызначае, у якой школе будзе вучыцца непаўналетні суіскальнік прыстанішча.

Прытрымлівайцеся правоў дзіцяці і плануйце яго вечар спакойным, каб раніца ў школе не дастаўляла турботы!

Наведванне школы з'яўляецца абавязковым, і школа за пропускі без уважлівай прычыны можа выклікаць паліцыю ці сіроцкі суд для праверкі. Калі дзіця захварэла, вы павінны звярнуцца да ўрача, каб адсутнасць у школе была абгрунтаванай.

Медыцына

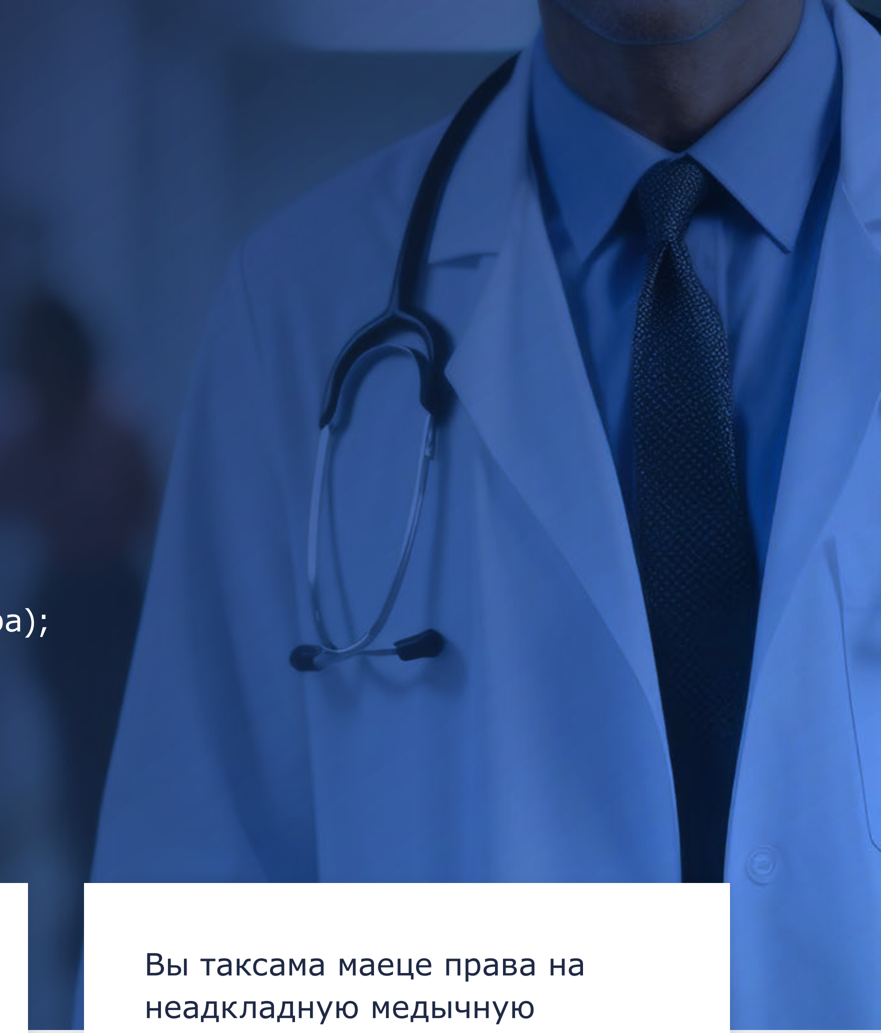

Вы маеце права атрымаць за дзяржаўныя сродкі:

- неадкладную медычную дапамогу;
- назіранне цяжарных і дапамогу пры родах;
- стаматалагічная дапамога ў вострым выпадку;
- першую медычную дапамогу (прыкладам, кансультацыі сямейнага лекара);
- пры амбулаторным лячэнні - кампенсаваныя з дзяржаўнага бюджэту лекавыя сродкі і вырабы медычнага прызначэння;

Калі Вам патрэбна медычная дапамога, пакуль вы знаходзіцеся ў Цэнтры або ў памяшканнях для затрыманых Пагранічнай службы, звярніцеся да персаналу або медсястры, якія арганізуюць Ваша медычнае абслугоўванне.

Калі Вы запісаны на прыём да лекара-спецыяліста, майце на ўвазе, што час прыёму строга абмежаваны - калі не прыйдзеце своечасова, Вам давядзецца запісвацца на новы прыём, і Вы можаце не паспець атрымаць дапамогу своечасова.

Вы таксама маеце права на неадкладную медычную дапамогу, кансультацыі сямейнага ўрача і іншыя медыцынскія паслугі, калі Вы жывяце ў абраным Вамі месцы. Калі вашаму здароўю пагражае небяспека, трэба выклікаць неадкладную медычную дапамогу па тэлефоне 113.

Месца жыхарства за межамі Цэнтра суіскальнікаў прыстанішча

Калі Вас не затрымалі, Вы маеце права жыць за межамі Цэнтра ў месцы па сваім выбары, паведаміўшы пра гэта Пагранічную ахову і, калі вы змяняеце месца жыхарства, паведаміць УСГМ.

Вы аплачваеце пражыванне на свой выбар з уласных сродкаў. Калі Вы жывяце за межамі Цэнтра, Вы не атрымліваеце грошы на харчаванне і сутачныя.

Падтрымка сацыяльнага працаўніка і сацыяльнага ментара

Суіскальнікі прыстанішча, бежанцы і асобы з альтэрнатыўным статусам могуць скарыстацца паслугамі сацыяльнага працаўніка і сацыяльнага ментара.

Сацыяльныя працаўнікі і сацыяльныя ментары будуць Вашымі дарадцамі, кансультантамі, абадзіцелямі, памочнікамі і абаронцамі, працуючы з Вамі і Вашай сям'ёй, дапамогуць знайсці рашэнні і ўпісацца ў латвійскую супольнасць.

Падтрымку сацыяльных працаўнікоў і сацыяльных ментараў Вы можаце атрымаць падчас працэдуры прадастаўлення прыстанішча.

Калі Вам прысвоены статус бежанца або альтэрнатыўны статус, вы зможаце атрымваць гэту падтрымку яшчэ 12 месяцаў.

Падтрымка сацыяльнага працаўніка:

- арганізаваць гутарку з Вамі і членамі Вашай сям'і ў сярэднім на працягу 3 працоўных дзён пасля Вашага прыбыцця ў Цэнтр;
- залучыць і рэкамендаваць патрэбныя рэсурсы падтрымкі для Вашай інтэграцыі ў латвійскую супольнасць;
- пры патрэбе залучыць перакладчыка;
- прадстаўляць Вашы інтарэсы ва ўстановах;
- спрыяць супрацы паміж Вамі, Вашым дзіцём і школьнымі настаўнікамі;
- аказваць падтрымку ў рашэнні штодзённых сітуацый, дапамагаючы развіць разуменне жыцця ў латвійскай супольнасці;
- аказваць падтрымку ў пошуку жытла з наяўных рэсурсаў і дапамогу ў складанні дамовы арэнды;
- падаваць інфармацыю аб парадку атрымання дапамог;

Асноўныя задачы сацыяльнага ментара:

- арганізаваць гутарку з Вамі і членамі Вашай сям'і ў сярэднім на працягу 3 працоўных дзён пасля вашага прыбыцця ў Цэнтр; • падаць дапамогу ў атрыманні дакументаў, што сведчаць асобу, і адкрыцці банкаўскага рахунка;
- дапамагчы асвоіць навыкі, патрэбныя для інтэграцыі ў латвійскую супольнасць;
- залучаць і рэкамендаваць патрэбныя рэсурсы падтрымкі для інтэграцыі;
- пры патрэбе залучаць перакладчыка.
- аказваць падтрымку ў працы з фізічнымі і юрыдычнымі асобамі ва ўстановах;
- забяспечыць першапачатковы суправод да месцаў, дзе Вы і/або Вашы дзеці будуць вучыцца, працаваць або атрымваць паслугі;
- забяспечыць першапачатковы суправод дзіцяці і бацькі да школы, спрыяць супрацы паміж Вамі і школьнымі педагогамі;
- дапамагчы зарэгістравацца ў Дзяржаўным агенцтве занятасці, у сямейнага ўрача і т. д;
- дапамагчы павялічыць паінфармаванасць аб жыцці ў латвійскай супольнасці;
- дапамогу ствараць і пашыраць сетку сацыяльнай падтрымкі;
- вызначыць Вашы патрэбы і пажаданні адносна пастаяннага пражывання ў Латвіі, за межамі Цэнтра
- падаваць інфармацыю аб магчымасці правядзення вольнага часу.

!

Падтрымка сацыяльнага працаўніка і сацыяльнага ментара даступная як суіскальнікам прыстанішча, якія жывуць у Цэнтры, гэтак і суіскальнікам прыстанішча, якія жывуць за межамі Цэнтра.

Паслугі сацыяльнага працаўніка і сацыяльнага ментара прадастаўляюцца ў рамках праекта "Падтрымка сацыяльных працаўнікоў і сацыяльных ментараў для асобаў, што шукаюць прыстанішча, і асобаў, якія карыстаюцца міжнароднай абаронай", рэалізаванага Фондам грамадскай інтэграцыі. Калі ў Вас ёсць пытанні, звяжыцеся з сацыяльным працаўніком, тэл. 27091077.

Інтэрв'ю

Час і месца правядзення інтэрв'ю будуць указаны ў рашэнні аб прыняцці Вашай заявы да разгляду.

Пасля таго як Ваша заява аб прадастаўленні прыстанішча будзе прынята да разгляду, супрацоўнікі УСГМ правядуць з Вамі інтэрв'ю.

На інтэрв'ю Вы зможаце дэталёва расказаць пра тое, чаму вы пакінулі сваю краіну паходжання або папярэднюю краіну пражывання і прасіце прыстанішча. Вы зможаце падаць дадатковыя дакументы і довады, якія пацвердзяць прадстаўленую Вамі інфармацыю. Вы будзеце мець права вольна расказваць аб абставінах сваёй справы, але таксама будзеце абавязаны адказваць на пытанні.

Вас паінфармуюць аб парадку правядзення інтэрв'ю незадоўга да яго. Вас таксама пазнаёмяць з людзьмі, якія будуць браць удзел у інтэрв'ю.

Падчас інтэрв'ю Вам будзе прадастаўлены перакладчык, каб вы маглі падаць інфармацыю на зразумелай Вам мове.

Інтэрв'ю

Пасля інтэрв'ю Вы атрымаеце інфармацыю аб тым, як прасоўваецца Ваша справа, і зможаце задаць любыя дадатковыя пытанні па ім.

Ваш прадстаўнік таксама мае права быць на інтэрв'ю.

Калі вы непаўналетні суіскальнік прыстанішча без суправоду, інтэрв'ю з Вамі будзе праводзіцца пры Вашым прадстаўніку.

Інтэрв'ю будзе праходзіць без наяўнасці членаў Вашай сям'і, калі толькі іх наяўнасць не будзе палічана патрэбным.

Прадстаўленая вамі інфармацыя будзе запісана на гукавы або відэазапіс, пра што Вам будзе паведамлена асобна.

Іншыя прадстаўнікі ўстаноў, што ўдзельнічаюць у працэдуры прадастаўлення прыстанішча, таксама маюць права браць удзел у інтэрв'ю і задаваць Вам дадатковыя пытанні.

Парадак разгляду заявы аб прадастаўленні прыстанішча*

Схема № 1

* На схеме № 1 паказаны разгляд заявы аб прадастаўленні прыстанішча ў звычайным парадку.

Парадак аспрэчвання і абскарджання рашэння

Вы можаце абскардзіць рашэнні УСГМ у Адміністрацыйным раённым судзе (гл. схему № 2) па адрасе Вашага месца пражывання ці знаходжання альбо ў Міністэрстве ўнутраных спраў (гл. схему № 3).

Вы павінны падаць сваю заяву ў адміністрацыйны раённы суд у УСГМ, які на працягу аднаго працоўнага дня скіруе яго ў суд разам з копіямі ўсіх матэрыялаў Вашай справы.

Як суіскальнік прыстанішча, Вы вызвалены ад сплаты дзяржаўнай пошліны за падачу заявы ў суд.

У канцы кожнага рашэння ёсць інфармацыя аб тым, дзе Вы можаце аспрэчыць рашэнне і колькі часу ў вас ёсць на абскарджанне, калі Вы з ім не згодны.

Схема № 2

Калі Вы не згодны з рашэннем УСГМ аб:

Рашэнне УСГМ	Тэрмін	Асаблівы выпадак	Тэрмін
Вашаму адпраўленню ў іншую дзяржаву-член ЕС	15 працоўных дзён	калі Вы затрыманы	5 працоўных дзён
пакіданні Вашай заявы без разгляду	15 працоўных дзён	калі Вы затрыманы	5 працоўных дзён
адмове ў прадастаўленні статусу бежанца, альтэрнатыўнага статусу	1 месяц		
адмове ў прадастаўленні статусу бежанца і альтэрнатыўнага статусу ў звычайным парадку	1 месяц	у скарочаным парадку	15 працоўных дзён
прыпыненне разгляду заявы	15 працоўных дзён	Вы можаце папрасіць УСГМ аднавіць разгляд заявы	9 месяцаў
адмове аднавіць разгляд заявы	15 працоўных дзён		
аб пазбаўленні ці страце статусу бежанца альбо альтэрнатыўнага статусу	1 месяц		

Вы можаце яго абскардзіць у Адміністрацыйным раённым судзе.

Пры падачы апеляцыі ў Адміністрацыйны раённы суд на рашэнні, прынятыя УСГМ, дзяржава прадастаўляе суіскальніку прыстанішча бясплатную юрыдычную дапамогу на падставе ацэнкі яго маёмаснага становішча.
Судовыя рашэнні з'яўляюцца канчатковымі і абскарджанню не падлягаюць.

Схема № 3

Калі Вы не згодны з рашэннем УСГМ аб:

падаўжэнні тэрміну разгляду заявы	падаўжэнні тэрміну правядзення асабістага інтэрв'ю	адмове ў выдачы грашовых сродкаў і сутачных	адмове ад выплаты аднаразовай дапамогі пасля прадастаўлення статусу

↓

1 месяц — **Можаце яго абскардзіць у Міністэрстве ўнутраных спраў**

↓

1 месяц — **Калі Вас не задавальняе рашэнне Міністэрства ўнутраных справаў**

↓

Вы можаце яго абскардзіць у Адміністрацыйным раённым судзе

* Бясплатная юрыдычная дапамога, якая прадстаўляецца дзяржавай, даступная пры абскарджанні рашэння Міністэрства ўнутраных спраў у Адміністрацыйным акруговым судзе

Схема № 4.

Калі Вы не згодны з рашэннем УСГМ аб:

48 гадзін

Затрыманні на 48 гадзін

7 працоўных дзён

абавязку рэгістравацца ў Пагранічнай ахове ў пэўны час

7 працоўных дзён

Вы можаце аспрэчыць гэта ў начальніка Пагранічнай аховы

Можаце аспрэчыць гэта ў раённым (гарадскім) судзе
Пры абскарджанні рашэнняў, прынятых Пагранічнай аховай, у раённым (гарадскім) судзе, суіскальніку прыстанішча забяспечваецца бясплатная юрыдычная дапамога, якая прадстаўляецца дзяржавай, без уліку яго маёмаснага становішча

Схема № 3

Калі вы не згодны з рашэннем ДАСС:

аб адмове ў выплаце дапамогі пасля атрымання статусу бежанца альбо альтэрнатыўнага статусу

↓

1 месяц — **Вы можаце аспрэчыць гэта ў Міністэрстве дабрабыту**

↓

1 месяц — **Калі Вы не здаволены рашэннем Міністэрства дабрабыту**

↓

Вы можаце яго абскардзіць у Адміністрацыйным раённым судзе

!

Рашэнні па Вашай справе можа прыняць ДАСС - аб выплаце дапамог пасля атрымання статусу бежанца альбо альтэрнатыўнага статусу.

Бясплатная юрыдычная дапамога

У выпадку, калі ў Вас няма дастатковых фінансавых сродкаў, Вы маеце права звярнуцца за бясплатнай юрыдычнай дапамогай, прадастаўляемай дзяржавай, і атрымаць яе

Дзяржава аказвае юрыдычную дапамогу па адной справе ў наступным аб'ёме:

- не больш як пяць гадзін юрыдычных кансультацый на пазасудовай і судовай стадыях;
- складанне да пяці працэсуальных дакументаў на пазасудовых і судовых стадыях;
- прадстаўніцтва ў судзе не больш як 40 гадзін.

Парадак запыту бясплатнай юрыдычнай дапамогі

Каб звярнуцца за юрыдычнай дапамогай, патрэбна падаць пісьмовы запыт - запоўненую анкету. У ёй Вам трэба зазначыць звесткі пра сябе; аб рашэнні, які хочаце абскардзіць; той факт, што ў Вас няма вольных фінансавых сродкаў і таму маеце патрэбу ў бясплатнай юрыдычнай дапамозе, якая прадстаўляецца дзяржавай.

(Анкеты перакладзены на розныя мовы, і Вы можаце папрасіць падаць Вам анкету на той мове, якую ёсць падстава лічыць, што Вы разумееце).

Калі Вы не затрыманы,

вы павінны падаць анкету ў УСГМ, якое скіруе яе Судовай адміністрацыі і прадаставіць Вам перакладчыка для камунікавання з пастаўшчыкам юрыдычнай дапамогі.

↓

Пасля таго як Судовая адміністрацыя прызначыць Вам юрыдычнага прадстаўніка, яна паведаміць УСГМ, дзе і калі ён будзе сустракацца з Вамі, каб УСГМ магла арганізаваць перакладчыка для камунікавання з вамі.

Калі Вас затрымалі,

вы павінны падаць такую анкету Пагранічнай ахове.

↓

Рашэнні Пагранічнай аховы аб затрыманні Вы можаце абскардзіць у раённым (гарадскім) судзе. Каб абскардзіць гэтыя рашэнні, Вы маеце права на юрыдычную дапамогу, што прадстаўляецца дзяржавай, і на перакладчыка для камунікавання з вашым юрыдычным прадстаўнікам.

↓

Вы можаце абскардзіць рашэнні УСГМ аб прадастаўленні альбо адмове ў прадастаўленні статусу ў Адміністрацыйным раённым судзе па адрасе месца Вашага затрымання. Пагранічная служба арганізуе прызначэнне ўпаўнаважанага дзяржавай прадстаўніка юрыдычнай дапамогі па вашым запыце.

Пасля атрымання статусу

Статус бежанца:		Альтэрнатыўны статус:
Вам будзе выдадзены праязны дакумент (пашпарт), сапраўдны ва ўсіх краінах, акрамя краіны Вашага паходжання ←	Пры атрыманні праязнога дакумента, выдадзенага ў Латвіі, Вы павінны будзеце здаць на захоўванне ў УСГМ усе пасведчанні асобы і праязныя дакументы, выдадзеныя за мяжой.	→ калі Вы не можаце атрымаць праязны дакумент, выдадзены краінай паходжання, Вам будзе выдадзены праязны дакумент (пашпарт)
Вам будзе выдадзены пастаянны дазвол на жыхарства, які патрэбна рэгістраваць у УСГМ кожныя пяць гадоў ←	Вы атрымаеце свой першы праязны дакумент і дазвол на жыхарства бясплатна. Дзеючы від на жыхарства ў Латвіі дае вам права працаваць у краіне без абмежаванняў.	→ Вам будзе выдадзены часовы дазвол на жыхарства. Каб падоўжыць тэрмін знаходжання ў Латвіі, вы павінны штогод за месяц да заканчэння тэрміну дзеяння вашага дазволу на жыхарства падаваць заяву ў УСГМ, якое ацэніць, ці трэба вам выдаваць новы часовы дазвол на жыхарства
Вы будзеце мець права на ўз'яднанне з сямейнікамі, якія знаходзяцца за мяжой ←	Сямейніку бежанца выдаецца пастаянны дазвол на жыхарства, а сямейніку асобы, што атрымала альтэрнатыўны статус, выдаецца часовы дазвол на жыхарства на той жа тэрмін, што і асобе, што атрымала альтэрнатыўны статус.	→ пасля двух гадоў пражывання ў Латвіі Вы атрымаеце права на ўз'яднанне з сямейнікамі за мяжой

калі ў вас няма дастатковых сродкаў, Вы маеце права на атрыманне аднаразовай фінансавай дапамогі (аднаразовая падтрымка) і дапамогі на пакрыццё выдаткаў, злучаных з вашым пражываннем (дапамога); бежанец мае права на атрыманне дапамогі на працягу 10 месяцаў, а атрымальнік альтэрнатыўнага статусу - на працягу 7 месяцаў

Каб атрымаць аднаразовую падтрымку і/альбо дапамогу, патрэбна адкрыць асабісты рахунак у любай латвійскай крэдытнай установе альбо на латвійскай пошце.
Аднаразовая падтрымка і/альбо дапамога для непаўналетняй асобы выплачваецца яе законнаму прадстаўніку
За дадатковай інфармацыяй альбо дапамогай у падачы заяў Вы можаце звярнуцца ў адпаведную ўстанову (уключаючы Цэнтр) альбо да сацыяльнага ментара.

Аднаразовая сума падтрымкі для дарослай асобы - 278,00 еўра і 194,00 еўра - для непаўналетняй, але калі Вы муж і жонка, то сума аднаразовай падтрымкі складае 278,00 еўра для аднаго і 194,00 еўра для іншага сужэнца, пра што вы павінны дамовіцца і зазначыць у сваіх заявах. Гэту падтрымку выплачвае УСГМ.

Каб атрымаць аднаразовую падтрымку, патрэбна асабіста звярнуцца з заявай у УСГМ на працягу месяца з дня прыняцця рашэння аб прадастаўленні статусу бежанца альбо альтэрнатыўнага статусу. Каб атрымаць дапамогу, Вы павінны падаць заяву ў ДАСС на працягу 12 месяцаў з моманту атрымання статусу бежанца альбо альтэрнатыўнага статусу.
Ў заяве аб выплаце аднаразовай падтрымкі і аб выплаце дапамогі Вы павінны пацвердзіць, што наяўныя ў Вашым распараджэнні грашовыя сродкі не перавышаюць памеру ўсталяванай у Латвіі мінімальнай месячнай заработнай платы на кожнага чалавека, на якога запытваецца аднаразовая падтрымка альбо дапамога.

Сума дапамогі складае 139,00 еўра ў месяц для дарослага і 97,00 еўра для непаўналетняга, а калі вы муж і жонка, то 139,00 еўра ў месяц для аднаго і 97,00 еўра ў месяц для іншага сужэнца, пра што Вы абодва павінны дамовіцца і зазначыць у сваіх заявах. Гэту дапамогу выплачвае ДАСС.

Дапамога для асобаў у веку ад 15 гадоў да дасягнення пенсійнага веку падаецца ў наступных выпадках:

- асоба працуе;
- асоба не працуе, зарэгістравана ў Дзяржаўным агенцтве занятасці, мае статус беспрацоўнага альбо якая шукае работу асобы і выконвае абавязкі беспрацоўнага альбо якая шукае работу асобы, уключаючы ўдзел у праграмах вывучэння дзяржаўнай мовы (рэгістрацыя ў Дзяржаўным агенцтве занятасці не патрабуецца, калі асоба мае інваліднасць I альбо II групы альбо атрымвае вочнаю адукацыю ў навучальнай установе ў Латвіі).

Канчатковае адмоўнае рашэнне

7-30 дзён

Калі вам было адмоўлена ў прадастаўленні статусу бежанца альбо альтэрнатыўнага статусу (або па рашэнню УСГМ, або па рашэнню суда, калі вы абскардзілі вырак УСГМ у судзе) і ў Вас няма іншых законных падстаў для знаходжання ў Латвіі, вам будзе выдадзена дырэктыва аб выездзе альбо прынятым рашэнні аб прымусавым выдварэнні.

На выкананне дырэктывы аб выездзе можа быць адведзены тэрмін ад 7 да 30 дзён. Вы маеце права выехаць раней тэрміну, указанага ў распараджэнні аб выездзе.

Вы маеце права звярнуцца за падтрымкай у рамках праграмы Міжнароднай арганізацыі па міграцыі для самаахвотнага вяртання на радзіму.

Карысныя кантакты

Упраўленне па справах грамадзянства і міграцыі

Чіекуркална 1-я лінія, 1, п-3, Рыга, LV-1026
Тэл. для інфармацыі: (+371) 67588675
Факс: (+371) 67829825,
Эл. пошта: pmlp@pmlp.gov.lv
www.pmlp.gov.lv
facebook.com/IeM.PMLP
twitter.com/IeM_PMLP
instagram.com/pmlp.iem

Цэнтр суіскальнікаў прыстанішча

Муценіекі, Ропажскі край,
LV-2137

Цэнтр суіскальнікаў прыстанішча

ў Ліепне, Ліепна, Ліепнская вол.,
Алуксненскі край, LV-4354

Недзяржаўная арганізацыя «Patvērums «Drošā māja»»

вуліца Лачплеша, 75 - 9/10, Рыга, LV-1011
Тэл.: (+371) 67898343,
(+371) 28612120, (+371) 25565098
Эл. пошта: drosa.maja@gmail.com
www.patverums-dm.lv
www.beglis.lv/www.refugees.lv
facebook.com/Patverums.Drosa.Maja
twitter.com/PatverumsDM

Дзяржаўная пагранічная ахова

Галоўнае упраўленне
Вуліца Рудалфа, 5, Рыга, LV-1012
Тэл.: (+371) 67075617,
(+371) 67075739,
Факс: (+371) 67075600,
Эл. пошта: robezsardze@rs.gov.lv
www.rs.gov.lv

Цэнтр размяшчэння затрыманых замежнікаў

Даўгаўпілскага упраўлення Дзяржаўнай пагранаховы

Вуліца А. Пумпура, 105 B,
Даўгаўпілс, LV-5417

Міжнародная арганізацыя па міграцыі

Рыжскае бюро IOM
Дом ААН, вуліца Пілс, 21,
LV-1050, Рыга
Тэл.: (+371) 67503627
Эл. пошта: imezs@iom.int
www.iom.int
facebook.com/IOM
twitter.com/UNmigration

Судовая адміністрацыя

Вуліца Антоніяс 6, Рыга, LV-1010
Бясплатны інфармацыйны
тэл.: 80001801
Э-пошта: pasts@ur.gov.lv
www.ta.gov.lv

Фонд грамадскай інтэграцыі

Бульвар Райніса, 15, Рыга, LV-1050,
Тэл.: (+371) 67078226 (LV, ENG, RUS)
Эл.пошта: info@sif.gov.lv
www.sif.gov.lv
facebook.com/Sabiedrībasintegrācijas-fonds-1473806282831644/
facebook.com/Society-Integration-Foundation-619832468031137/
twitter.com/siflv

Прадстаўніцтва УВКБ ААН (UNHCR) у краінах Паўночнай Еўропы і Балтыі

Wenner-Gren Center, Sveavägen 166,
15th floor
11346, Stockholm SWEDEN
Тэл. + 46 10 10 12 800
Факс: + 46 8 457 48 97
Эл. пошта: swest@unhcr.org
www.unhcr.org/neu/

Līdzfinansē Eiropas Savienība
2027 Nacionālais attīstības plāns